

מתיקות ועריבות התורה

סיפורים משלים ואגדות
לשולחן שבת

מקץ - חנוכה

רוחני או גשמי?

ומסביר - ידוע מחז"ל שאומרים החלק הרוחני מוטל על האדם, והחלק הגשמי מוטל על הקב"ה. **וכמו** ציבור האברכים ששולחים את הילדים לתלמודי תורה, וזה החלק הרוחני, ואת החלק הגשמי מוטל על הקב"ה והוא דואג להם לפרנסה - שיש משפחות ברוכות ילדים האב לומד בכלל, וברוך ה' הם מסתדרים מצוין וגומרים את החודש. **לכן כאשר** ראובן מטיל את יוסף אל הבור שיש בו נחשים ועקרבים, מעשהו יותר גדול משל יהודה, שכן דבר שהוא גשמי מוטל על הקב"ה לשמור, ואם יוסף צדיק הרי שהקב"ה יציל אותו, וכפי שבאמת קרה. אך יהודה שהוריד את יוסף למצרים למשך 22 שנה למקום שיש בו טומאה הכי גדולה, זה כבר היה מוטל על יוסף ומי אמר שיוכל לעמוד בניסיון לבד ללא הורים ומכרים.

לכן יהודה הציע שכולם יהיו עבדים, כי מקסימום 11 אחים יקימו בית מדרש בכלא בהיותם עבדים וכך ישמרו על עצמם. אך כאשר יוסף מבקש רק את בנימין לעבד, הרי שיש כאן סכנה רוחנית של ממש, מי יהיה אותו? מי ישמור עליו? ועל זה יהודה התקומם ולא היה מוכן לוותר.

יותר מכך רצה יהודה לכפר על כך שהוריד את יוסף למצרים למקום של טומאה בכך שיציל את בנימין, וע"י כך תהיה תשובת המשקל, לכן הוא התקומם על יוסף ולא היה מוכן להשלים עם זה.

לכן בימי החשמונאים שהסכנה הייתה רוחנית לבטל את עם ישראל מהתורה ומהמצוות, היה מוטל על עם ישראל להילחם ולא להשאיר זאת להקב"ה. בשונה מפורים שהגזירה הייתה על הגוף שזה מוטל על הקב"ה, לכן היו צמים בוכים ומתפללים להקב"ה.

הנה אומר ואחזק!!

וחנוכה שמחה!!

ניתן להאזין לשיחותיו של הרב גדעון ראובן בשידור חי מידי שבוע ב"קול הלשון" על ידי זיהוי קולי במס' 03-6171111 ולהקיש * [אפשר לקבל צינתוק]. כמו כן ניתן

פנינים ממח"ס "זרע שמשון"

לדבינו הקדוש רבי שמשון חיים ב"ר נחמן מיכאל נחמני

"רחש ליבי דבר טוב, אמר אני מעשי למלך, לשוני עט סופר מהיר, יפפית מבני אדם, הוצק חן בשפתותיך, על כן ברכך אלוקים לעולם" [מ"ה, ב' ג']

ממשיך בעל ה"זרע שמשון" להסביר - שאמר הקב"ה לאברהם אבינו "יפפית מבני אדם" כלומר הקב"ה מחזק בכפלים את היופי שאצל אברהם אבינו ו"יפפית" הוא כפול פעמים. כמו שנאמר בויקרא [י"ג, מ"ט] "ירקק", "אדמדם", שכפל את התיבה לומר שהוא ירוק ואדום בחזק כפול. ואותו יופי מגיע "מבני אדם" שאברהם אבינו החזיר בתשובה. "הוצק חן בשפתותיך" שאברהם אבינו היה מוכר צלמים במקום אביו והיו באים אנשים לקנות, שאל אברהם את הקונה בן כמה אתה? והם אמרו לו בן חמישים... בן שישים... אמר אברהם אוי לו לאותו אדם שמשתחוה לפסל שהוא בן יום אחד. היה אותו אדם מתבייש והולך לו. יוצא שאברהם אבינו לא היה מוכר ולא היה מרוויח לכן נאמר "על כן ברכך אלוקים לעולם".

המשך אי"ה' בשבוע הבא...

כאשר נתבונן נראה שחנוכה בדרך כלל תמיד יוצא בפרשת מקץ, הסיבה לכך היא שיש קשר בין פרשת יוסף במצרים לבין חנוכה וכפי שנבאר בהמשך...

שואל הרה"ג ר' דוד אילוז שליט"א בקונטרס 'מרגלא' - כאשר רצו האחים להרוג את יוסף, ראובן מציע לזרוק אותו אל הבור שיש בו נחשים ועקרבים, ובהמשך יהודה מוכר אותו לישמעאלים. לעומד מן הצד זה נראה שהמעשה של יהודה ראוי לשבח שכן ראובן זרק אותו לבור שהם יודעים בוודאות שיש בו נחשים ועקרבים, והסכנה ממש מוחשית, ואילו יהודה השאירו עדיין בחיים ומכר אותו לישמעאלים. אך בפועל אנו רואים שהתורה משבחת את מעשה ראובן כפי שמובא בבראשית "וישמע ראובן ויצלהו מידם", [ל"ז, כ"א] ולא את מעשה יהודה כפי שהגמ' בסנהדרין [ו] דורשת על הפסוק בתהילים [י'] "בוצע בירך ניאץ ה'" על מעשה יהודה שמכר את יוסף. ואם כן מדוע מעשיו של ראובן גדולים יותר משל יהודה?

עוד צריך להבין בפרשה שלנו מסופר על בנימין שנמצא הגביע בידו, יהודה אומר שכולם יהיו לו לעבדים, יוסף מקל מהעונש ואומר לו רק בנימין יהיה לעבד, אך במקום שיהודה יודה לו על כך הוא מתקומם ואומר לו "כמוך כפרעה" אני הורג אותך ביחד עם פרעה, ואף שולח את נפתלי לספור את השווקים במצרים. הרי רק לפני כמה רגעים יהודה אמר שכולם יהיו לעבדים?

עוד צריך להבין, אנו רואים שיש הבדל בין חנוכה לפורים. בחנוכה החשמונאים נלחמו ביוון, אולם בפורים עשו פעולות של רוחניות כמו צומות, בכיות, תפילות ובגדי שק.

פניני "אור החיים" הקדוש

לדבינו הקדוש רבי חיים ב"ר משה בן עטר זיע"א

"ויהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חלם והנה עמד על היאר" [מ"א, א']

שואל ה"אור החיים" הקדוש - מדוע נאמר בפסוק "חלם" הרי המעשה כבר היה לפני כן, והיה נראה לכתוב 'חלם פרעה' או לכתוב 'ויחלום פרעה'?

מסביר ה"אור החיים" הקדוש - פרעה היה חולם את אותו חלום במשך שנתיים ולא היה יודע שהוא חולם. ולסוף שנתיים ימים היה חולם ולא שכח את חלומו. ובדרך כלל כאשר אדם חולם סתם חלום, חזיונו מתעתע בו כאילו הוא אמיתי, ידע פרעה בחלום כי הוא חולם חלום ויש בו משמעות ואין הוא חלום של בלבול הדעת או ערבוב השכל או של רוחות המתעללות בו, אלא הוא חלום אמיתי שבא לגלות לו עתידות.

וזהו מסימני החלומות שהם אמיתיים, כאשר הוא חולם ויודע בדעה צלולה שהוא רק חולם ואין הוא אמיתי, ולא ייתכן חלום כזה במציאות ובאמת לא אירע בפועל אז זה אומר שזה חלום אמיתי.

הלכה למעשה

הרב מנשה מורנו שליט"א

המתארח בשבת חנוכה אצל ההורים או בבית מלון, היכן ידליק הנרות?

יכול אדם לצאת במהלך חנוכה מביתו לישון במקום אחר, ולהדליק הנרות במקום בו הוא מתארח, ובתנאי שיקפיד לצאת מביתו קודם זמן חיוב ההדלקה. בימי חול קודם צה"כ (שו"ע תרע"ב סעיף א'), ובערב שבת קודם פלג מנחה (3:55 בערך, שזהו זמן חיוב ההדלקה בער"ש, משנ"ב תרע"ב סק"ב). ההולך להורים ישתתף בפרוטה לספרדים (או יעשו קנין בשמן ובפתילים, שעה"צ תרע"ז אות ט'). כאשר האירוח הוא בחינם, י"א שא"י"צ להשתתף בפרוטה, כ"ה בגן המלך ס' מא', כה"ח תרע"ז סק"ג, חזו"ע עמ' קמ"ה, אול"צ עמ' רפ"ה. אך יש חולקים שאף בכה"ג צריך להשתתף, כ"פ פרי"ח סק"א, משנ"ב סק"ד, וכ"ה סתמיות דברי השו"ע. וכיון שאין זו טירחא לעשות קנין, כך יש לנהוג, ויצא י"ח בהדלקת ההורים. לאשכנזים המהדרין להדליק לכל אחד, ידליק המתארח בנוסף להורים. אם רוצה לצאת מביתו לאחר שכבר חלה חובת ההדלקה, צריך להדליק בביתו, ורק אח"כ לצאת, וטוב יעשה אם יאכל שם איזה משהו (אול"צ עמ' רפ"ו, שבת הלוי ח"ח ס' קנח', שמוסיף שנכון שישארו בביתם כחצי שעה). לכן היוצאים בשבת זו מביתם, יקפידו לצאת קודם פלג מנחה. במוצ"ש אם מתכננים להישאר לישון שם, ינהגו כפי שנהגו בליל שבת. אך אם רוצים לחזור לביתם, יקפידו לחזור מיד בצאת שבת, ולא ישארו שם למלוא מלכה, או לחטוף איזו סופגניה (שמקום אכילה חשוב יותר ממקום שינה, כנראה בשו"ע תרע"ז סעיף א' ובמשנ"ב ס"ק יב'). ומ"מ כיון שאין זה ביתם, שחוזרים לישון בביתם, יש לומר שבית ההורים כלפי מוצ"ש הרי הוא כמו מסעדה, ע"י משנ"ב הנ"ל, ביאורה"ל ד"ה במקום, כה"ח ס"ק יז',

הליכות שלמה עמ' רע"ח, ותו דלמהרש"ל שהביא ט"ז תרע"ז סק"ב מקום השינה עיקר) משפחות השוכרות וילה או צימר, לבני אשכנזי כל אחד ידליק כרגילותו. לבני ספרד, אם יש אחד המארח את כולם, כמו שהאבא שוכר המקום, וקונה צרכי הסעודות, נמצא שכולם מתארחים אצלו, ויצאו בהדלקתו כדון אכסנאי דלעיל. אבל אם כל המשפחות משתתפות בהוצאות, הנכון שכל ראש משפחה ידליק עבור משפחתו, וכיון להוציא י"ח רק את משפחתו, ולא את המשפחות האחרות (נחלקו האחרונים בדין שני בעה"ב במקום אחד, שאין סמוכין זה על זה, אם די בהשתתפות. ובביאורה"ל תרע"ז סעיף א' ד"ה עימו, הביא מחלוקת בזה בין הלבוש והפרי"ח, ואע"פ שבבא"ח וישב סעיף יז' כתב שישתתפו, יותר טוב לצאת מהמחלוקת כמש"כ. ואע"פ שהב"י תרע"ז מפקפק בדינו של תרומה"ד ביהתנתקות מההדלקה, כאן שיש מחלוקת בפוסקים, יודה שאפשר להתנתק, שאין זה חשוב ברכה שא"י"צ). ההולך לבית מלון, יש לו להדליק במרפסת חדרו, ע"י בית חנוכה, שבכך חשוב גם "מניחה על שולחנה" (תרע"א סעיף ה'), שודאי נראית תוך חדרו, וגם יש פרסומי ניסא לעוברים ושבים (ומועיל להחשב במקום הדלקה כמו חלון, כמבואר בשו"ע שם). אם אין לו מרפסת, יניח בית חנוכה חוץ לחלונה, באופן שיראה גם בחדרו. באם גם זה לא מתאפשר, יניח את בית החנוכה בכניסה לבית המלון. אם גם זה לא מתאפשר, ידליק במקום שבית המלון מקצה להדלקה, אך לא יברך (דאיכא דס"ל שא"א להדליק בחדר שבית המלון מקצה להדלקה או בחדר האוכל, שאינו חשוב ביתו או חדרו, שהרי אין יכול להשתמש בחדר האוכל מחוץ לשעות

הסעודות. וממילא ה"ה לבחור ישיבה, שאם אין רשות להכנס לחדר האוכל מחוץ לזמני הסעודה, אין לו להדליק שם נרות חנוכה, כ"ה באול"צ עמ' רפ"ו ובאשרי האיש עמ' רס"ג. אבל בלובי בית המלון בו יש ספות ושולחנות לרווחת האורחים, יכול להדליק, כיון שבכל שעות היום יכול להיות שם. אבל בלובי הכניסה שבמלון, א"א להדליק, כיון שחשוב כמו חדר המדרגות של בניין מגורים).

בשעה טובה ומוצלחת יצא לאור הספר "מתיקות ועריבות התורה" חלק ד'

על סדר פרשיות השבוע ומועדים בתוספת פניי ה"אור החיים" הקדוש

הספר מעצים נותן תובנות ולקחים לחיים.

הספר מתאים לדרשנים, יועצים, הורים, מחנכים ולכל שכבות הציבור.

ניתן להשיג ברשת ג' יפה נוף

052-7151420

כמו כן ניתן להשיג ברשת חנוכה "יפה נוף" את חלק ג', אך המהדורה מוגבלת והזריז נשכר!!!

"מתיקות ועריבות התורה" גם השקפה ומוסר, וגם דרך לחיים.